

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Mikołaj Pawlak

Warszawa, 31 stycznia 2022 roku

ZSS.422.3.2022.KK

Pani
Marlena Małąg
Minister Rodziny i Polityki Społecznej

Szanowna Pani Minister,

sytuacja małoletnich dzieci z niepełnosprawnością i ich opiekunów pozostaje niezmiennie przedmiotem mojej szczególnej troski¹. Z uwagi na to, że 12% spraw zarejestrowanych w 2020 r. w Zespole Spraw Społecznych podległego mi Biura dotyczyło funkcjonowania

¹ Wystąpienie generalne z dnia 7 sierpnia 2020 r. do Ministra Sprawiedliwości – w sprawie biegłych sądowych w szczególności systemu ich powoływania i weryfikacji kompetencji kandydatów na ekspertów ZSS.422.1.2020.AG, Wystąpienie generalne z dnia 8 października 2020 r. do Minister Rodziny i Polityki Społecznej - w sprawie domów pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie i z zaburzeniami psychicznymi ZSS.422.2.2020.KK, Występnie generalne z dnia 8 października 2020 r. do Minister Rodziny i Polityki Społecznej - w sprawie braku możliwości pobierania różnicy między wysokością świadczenia pielęgnacyjnego a wysokością otrzymywanego świadczenia (renty, emerytury) przez opiekunów dzieci niepełnosprawnych ZSS.422.11.2020.KK, Występnie generalne z dnia 22 października 2020 r. do Minister Rodziny i Polityki Społecznej - w sprawie braku finansowego wsparcia opiekunów dzieci z niepełnosprawnościami w trakcie procedury odwoławczej ZSS.422.12.2020.KK, Występnie generalne z dnia 14 grudnia 2020 r. do Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych w sprawie dzieci cierpiących na fenylketonurię; rozbieżności orzeczeń Powiatowych i Wojewódzkich Zespołów do spraw Orzekania o Niepełnosprawności, braku biegłych z dziedziny chorób metabolicznych ZSS.422.20.2020.KK, Wystąpienie generalne z dnia 28 marca 2021 r. do Minister Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie podjęcia działań na rzecz zwiększenia wysokości zasiłku pielęgnacyjnego i wprowadzenia jego corocznej waloryzacji ZSS.422.8.29021.SK, Wystąpienie generalne z dnia 11 sierpnia 2021 r. do Minister Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie podjęcia działań mających na celu nadania „opiece wychnieniowej” rangi świadczenia ustawowego ZSS.422.22.2021.AG, Wystąpienie generalne z dnia 3 września 2021 r. do Ministra Zdrowia w sprawie świadczeń z zakresu leczenia stomatologicznego udzielanych dzieciom z niepełnosprawnościami ZSS.422.19.2021.KS

rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością, w tym 6%² związanych było z samą procedurą orzekania o niepełnosprawności³, z zadowoleniem przyjąłem publikację uchwały nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r.⁴ w sprawie dokumentu - Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021–2030⁵.

Dokument ten zakłada kompleksowe, horyzontalne oraz ponadsektorowe podejście polityki publicznej do wsparcia osób z niepełnosprawnościami, uwzględniające ich potrzeby w zakresie niezależnego życia i włączenia społecznego. W dokumencie wyodrębniono osiem obszarów priorytetowych Strategii: „Niezależne życie”, „Dostępność”, „Edukacja” „Warunki życia i ochrona socjalna”, „Zdrowie”, „Budowanie świadomości” oraz „Koordynacja”. Odnosząc się szczegółowo do jednego z w/w obszarów priorytetowych - „Koordynacji”⁶ - w zaplanowanych działaniach wskazano: VIII. 1. Spójny z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych system koordynacji realizacji praw osób z niepełnosprawnościami, VIII. 2. Powiązanie działań w obszarze niepełnosprawności z innymi działaniami polityki społecznej, VIII. 3. System zbierania danych i współpracę międzynarodową.

Uwzględniając, że znaczna część zgłoszeń związanych z niepełnosprawnością dotyczy tematyki samego systemu orzeczniczego - problemów z jakimi spotykają się opiekunowie dzieci oraz oczekiwań jak w ich ocenie orzekanie o niepełnosprawności małoletnich powinno wyglądać - szczególnie bliski jest mi obszar umieszczony w strategii jako Działanie VIII.1.3.

² Ze wstępnych danych wynika, że tendencja ta utrzymała się w 2021 r. - około 10% spraw zarejestrowanych w Zespole Spraw Społecznych dotyczyło funkcjonowania rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością

³ https://brpd.gov.pl/wp-content/uploads/2021/04/informacja_rpd_za_rok_2020.pdf

⁴ <https://niepelnosprawni.gov.pl/download/SON-RCL-Monitor-Polski-1639387201.pdf>

⁵ <https://niepelnosprawni.gov.pl/p,170,strategia-na-rzecz-osob-z-niepelnosprawnościami-2021-2030>

⁶ *Wdrożenie nowej polityki państwa na rzecz wsparcia osób z niepełnosprawnościami wymaga odpowiedniej reformy instytucjonalnej służącej naprawie zdiagnozowanych problemów systemowych. Celem działań zaprojektowanych w ramach priorytetu Koordynacja jest stworzenie ram zapewniających spójność systemu i rozwój współdziałania instytucji zajmujących się problematyką osób z niepełnosprawnościami. Pozwoli to na osiągnięcie efektu synergii działań realizowanych w ramach poszczególnych priorytetów, co przyczyni się znacząco do osiągnięcia głównego celu Strategii. Jako konieczne wskazuje się także zastosowanie rozwiązań, które stworzą system umożliwiający dalsze diagnozowanie problemów, projektowanie efektywnej polityki na rzecz realizacji praw osób z niepełnosprawnościami oraz skuteczny monitoring i kontrolę wprowadzanych rozwiązań.*

Reforma systemu orzekania o niepełnosprawności: „Działanie to przewiduje stworzenie w pełni kompleksowego i zintegrowanego systemu orzekania o niepełnosprawności, zgodnego z postanowieniami Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. System ma być jednolity, tzn. łączyć orzecznictwo do celów rentowych, pozarentowych i edukacyjnych (...). Kolejnym skutkiem przewidzianej reformy będzie utworzenie centralnego rejestru wydanych orzeczeń o niepełnosprawności, zdezagregowanych m.in. przez wiek, płeć, rodzaj niepełnosprawności, zakres potrzebnego wsparcia. Rejestr będzie zawierał również dane odnośnie do sposobu realizacji procedur orzeczniczych, m.in. czas oczekiwania na posiedzenie komisji, składy orzecznicze, odwołania. Rejestr będzie umożliwiał łatwy dostęp do zanonimizowanych danych w celu bieżącego monitorowania działania systemu i przeprowadzania analiz”.

Wyrażam nadzieję, że planowane zmiany pozwolą na rozwiązanie wielu obszarów problemowych zgłaszanych mi przez opiekunów dzieci z niepełnosprawnością.

Z uwagi na to, że okres wdrażania reformy systemu orzekania o niepełnosprawności określony został w strategii na rok 2021–2023, stosownie do art. 11 ust. 1 oraz art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2020r. poz. 141), zwracam się do Pani Minister z prośbą o przekazanie informacji na temat aktualnego etapu prac nad reformą, jak również przybliżonego terminu procedowania ustawy wprowadzającej nowy model orzekania o niepełnosprawności.

Z poważaniem

Rzecznik Praw Dziecka

Mikołaj Pawlak